

Μικρό αφιέρωμα:
Λογοτεχνία και Πολιτική

1

Το Γράμμα του Τόπου

Περιεχόμενα

- 3 Του Εκδότη
- 5 Κάποιοι συγγραφείς πιάνουν ...Τόπο
- 8 **ΜΙΚΡΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ**
Η κοινωνία προκαλεί, η λογοτεχνία καταγράφει
- 8 Βιβλία για τη σύγχρονη κοινωνία
- 11 Μια στάση απέναντι στη γραφή
- 12 Ποια γραφή είναι πολιτική σήμερα;
- 13 Πού παίζεται η Ιστορία;
- 15 Ποδόσφαιρο και Πολιτική
- 17 2009: Ποιους συγγραφείς θα (ξανα)διαβάσουμε
- 19 Cult συγγραφείς
- 21 Το κορίτσι σύμβολο του πολύπαθου Αφγανιστάν
- 23 Ογδόντα χρόνια Faber & Faber
- 27 Πώς διαβάζουμε τους κλασικούς;
- 30 Δύσκολοι καιροί

Του Εκδότη

Οι εκδόσεις [Τόπος](http://www.toposbooks.gr) παρουσίασαν το πρώτο τους βιβλίο τον Νοέμβριο του 2007. Μέσα σε ένα χρόνο, μέχρι και το τέλος του 2008, εξέδωσαν γύρω στους 60 τίτλους βιβλίων, που οι περισσότεροι, με μικρές εξαιρέσεις, είχαν σοβαρή παρουσία στα βιβλιοπωλεία, κέρδισαν καλές έως πολύ επαινητικές κριτικές στα εγκυρότερα περιοδικά έντυπα και στον ημερήσιο Τύπο και, το κυριότερο, κατέκτησαν μια σοβαρή θέση στις προτιμήσεις της αναγνωστικής κοινότητας.

Μέσα σε αυτό το σύντομο διάστημα οι εκδόσεις [Τόπος](http://www.toposbooks.gr) έδωσαν ένα σαφές στίγμα απαιτητικού εκδοτικού σχήματος στην αγορά, δοκίμασαν μια διαφορετική οπτική ανάγνωσης στη λογοτεχνία και στο δοκίμιο, εφάρμοσαν μια διαφορετική τυποτεχνική αισθητική, συγκρότησαν κιόλας μια ενδιαφέρουσα ομάδα συγγραφέων, Ελλήνων και ξένων, που στηρίζουν με πάθος το όλο εγχείρημα, «ανέβασαν» έναν από τους δημοφιλέστερους δικτυακούς τόπους για το βιβλίο και, τώρα, στον δεύτερο χρόνο της παρουσίας τους, δοκιμάζουν τολμηρές ιδέες και προτάσεις που θα τις δούμε να αποκτούν σάρκα και οστά τους επόμενους μήνες.

Κάποιοι συγγραφείς πιάνουν... Τόπο

Αυτό το «Γράμμα του Τόπου» δεν έχει ως σκοπό να προσθέσει κάτι καινούργιο, σε επίπεδο ενημέρωσης και πληροφορίας, πέρα από όσα σε καθημερινή βάση καταγράφονται λεπτομερώς στο toposbooks.gr. Στην ιστοσελίδα μας ανά πάσα στιγμή ο χρήστης και αναγνώστης μας πληροφορείται όλα όσα θα ήθελε να γνωρίζει για όλες τις εκδόσεις μας, παλαιότερες και νεότερες.

Αυτό το Γράμμα, που θα σας αποστέλλεται δύο με τρεις φορές τον χρόνο, έχει ως κύριο σκοπό να επισημαίνει, θέτοντας με τη μορφή της συζήτησης, κάποια ουσιαστικότερα πράγματα που αφορούν τα θέματα των βιβλίων μας, τη λογοτεχνικότητά τους, την ιστορία τους, τη σημασία τους, τη σχέση τους με τη συγκυρία που τα δημιούργησε κ.λπ.

Το Γράμμα άλλωστε απευθύνεται σ' εσάς, τους αναγνώστες μας που αντιληφθήκατε εγκαίρως τη σημασία του «Οδηγού Ανάγνωσης» (πάντα στο toposbook.gr), κάνετε τη σχετική εγγραφή και έκτοτε τον παρακολουθείτε, αλλά και σε όλους εσάς που, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο επικοινωνείτε ηλεκτρονικά μαζί μας, σ' εσάς επομένως, που έχετε δημιουργήσει μέσα στα ενδιαφέροντά σας, στις αναγνώσεις σας, στις απαιτήσεις σας από το βιβλίο, έναν προσωπικό σας τόπο για τον κοινό μας [Τόπο](#).

Οι εντυπώσεις μερικές φορές είναι ισχυρότερες από την πραγματικότητα. Έτσι υπάρχει διάχυτη μια εντύπωση ότι ένα νέο εκδοτικό σχήμα δεν μπορεί μέσα σε ένα χρόνο ζωής να συγκροτήσει έναν κατάλογο από Έλληνες συγγραφείς κι ότι, εξ ανάγκης, θα στηρίζεται κυρίως στο ξένο βιβλίο. Τα φαινόμενα όμως απατούν. Αν συγκρίνει κανείς προσεκτικά τον κατάλογο των Ελλήνων συγγραφέων του Τόπου με τον αντίστοιχο των ξένων συγγραφέων μας της λογοτεχνίας θα διαπιστώσει του λόγου το αληθές.

Ι. Πρεσβύτεροι και δόκιμοι

1. Γιάγκος Ανδρεάδης
2. Βασίλης Βασιλικός
3. Σταύρος Κρητιώτης
4. Άρης Μαραγκόπουλος
5. Θανάσης Σκρουμπέλος
6. Διονύσης Χαριτόπουλος

II. Συνεργαζόμενοι σε έκτακτες εκδόσεις του Τόπου ή σε μεταφραστικές εργασίες

1. Ευγένιος Αρανίτσας
2. Λένα Διβάνη
3. Φίλιππος Δρακονταειδής
4. Δημήτρης Καλοκύρης
5. Κώστας Κατσουλάρης
6. Δημοσθένης Κούρτοβικ
7. Παύλος Μάτεσις (μτφρ.)
8. Αμάντα Μιχαλοπούλου
9. Κώστας Μουρσελάς
10. Νίκος Παναγιωτόπουλος
11. Αλέξης Πανσέληνος (μτφρ.)
12. Αλέξης Σταμάτης
11. Άρης Σφακιανάκης
13. Χρήστος Χωμενίδης

III. Νεότεροι και... υποσχόμενοι

1. Γιάννης Αντάμης
2. Έκτορας Αποστολόπουλος
3. Νεοκλής Γαλανόπουλος
4. Βασίλειος Δρόλιας
5. Κώστας Ζωτόπουλος
6. Σωτήρης Χ. Μπαμπατζιμόπουλος
7. Δημήτρης Μητσοτάκης
8. Γιάννης Παλαβός
9. Κωστής Τζερμιάς
10. Μαρία Τσολακούδη
11. Γιάννης Χαιρετάκης
12. Κατερίνα Χρυσανθοπούλου

Ιδού τώρα και ένας κατάλογος με τους ξένους συγγραφείς μας της λογοτεχνίας:

1. Ναντίμ Ασλάμ
2. Τζούλιαν Γκάουφ
3. Αλέν Ρομπ-Γκριγιέ
4. Ρέιτσελ Κασκ
5. Τζέιμς Μίκ
6. Σιμπίλε Μπεργκ
7. Άντριου Ντέιβιντσον
8. Τζέι Παρίνι
9. Ντέιβιντ Πις
10. Ζέιντι Σμιθ
11. Πίτερ Τεμπλ

Κάποιες παρατηρήσεις:

1. Η σύγκριση μεταξύ ελληνικής και ξένης συμμετοχής είναι συντριπτική υπέρ της πρώτης.
2. Μερικά ονόματα *νέων συγγραφέων* τα διαβάζετε εδώ για πρώτη φορά. Σύντομα θα απολαύσετε και τα βιβλία τους.
3. Κάποιους από αυτούς τους συγγραφείς, ευτυχώς είναι οι περισσότεροι, τους αισθανόμαστε πιο κοντά μας από άλλους. Με την έννοια ότι εκφράζουν πέρα για πέρα το όραμά μας για τη λογοτεχνία. Με άλλους διατηρούμε μια λιγότερο στενή σχέση – με την έννοια ότι εκφράζουν ίσως αναγνωρίσιμες τάσεις της σύγχρονης ελληνικής λογοτεχνίας οι οποίες όμως δεν βρίσκονται απαραίτητα στην πρώτη σειρά των δικών μας εκδοτικών προτιμήσεων...

Η κοινωνία προκαλεί,
η λογοτεχνία καταγράφει

Μικρό αφιέρωμα:
Λογοτεχνία και Πολιτική

§ Βιβλία για τη σύγχρονη κοινωνία

Οι άνθρωποι που εργάζονται στις εκδόσεις Τόπος δεν έχουν την άποψη ότι ζούνε σε γυάλινο πύργο. Το αντίθετο μάλιστα. Αφουγκράζονται τους παλμούς αυτής της εποχής και επιλέγουν βιβλία που μπορούν, μεταξύ των άλλων, να διαβάσουν τη σύγχρονη κοινωνία και τις αναζητήσεις της.

Σε ανύποπτο χρόνο, πέρσι, ένα από τα προωθητικά συνθήματα του Τόπου, τόσο στη Διεθνή Έκθεση της Θεσ/νίκης όσο και σε αρκετές διαφημίσεις μας στον Τύπο, ήταν: *Η κοινωνία προκαλεί η λογοτεχνία καταγράφει*. Το «σύνθημά» μας αυτό,

στη σημερινή συγκυρία, λίγο καιρό μετά τον άγριο Δεκέμβρη του 2008, δείχνει να είναι απολύτως κατανοητό στην πλειονότητα των αναγνωστών...

Βιβλία όπως το [Λαθρέμποροι](#), του Γιάγκου Ανδρεάδη, το [Μπλε καστόρινα παπούτσια](#), του Θανάση Σκουμπέλου, όπως το [Τώρα αρχίζουμε την κάθοδό μας](#), του Τζέιμς Μίκ, ή όπως το πολύ πολύ πρόσφατο [Σβησμένες ψυχές](#), του Ναντίμ Ασλάμ, εκφράζουν πειστικά τη ζωντανή συνείδηση της εποχής μας. Αλλά το σημαντικότερο: αυτή τη στάση ζωής την πετυχαίνουν μέσα από μια απολαυστική λογοτεχνία που αξίζει πέρα για πέρα το όνομά της. Αλλά αν αυτά τα βιβλία μιλάνε καθαρά και ξάστερα για σύγχρονα κοινωνικά προβλήμα-

τα ταξιδεύοντάς μας σε επικίνδυνες διαδρομές, από το μακρινό Αφγανιστάν (ή πολύ κοντινό, όπως το πάρει κανείς...) έως τη μακρινή δεκαετία του εξήντα στην Ελλάδα, άλλα βιβλία, μέσα από άλλες λογοτεχνικές μορφές, μας υποχρεώνουν επίσης να σκεφτούμε πάνω στο εδώ και το τώρα: το σκληρό μητροπολιτικό αφήγημα [Σεξ ΙΙ](#) της Σιμπίλε Μπεργκ, το υπόγεια ανατρεπτικό [Άρλινγκτον Παρκ](#) της Ρέιτσελ Κασκ, το βιτριολικά επιθετικό κατά της παγκοσμιοποίησης [Ιούδας Ι](#) του Τζούλιαν Γκάουφ, ακόμα και το, αστυνομικό στη μορφή, μυθιστόρημα [Τσακισμένη ακτή](#) του Πίτερ Τεμπλ.

Τέλος, τα δύο λευκώματα, [Η άλλη Ελλάδα 1950-1965](#) και [Ο Τσε από τον Γκεβάρα](#), διηγούνται με τον λόγο, αλλά κυρίως με τη δύναμη της εικόνας, πράγματα που μας αφορούν άμεσα και που κατά κανόνα δεν βρίσκουμε στις οθόνες της τηλεόρασης.

§ Μια στάση απέναντι στη γραφή

[...] «Αυτό που είπα για το είδος των βιβλίων που θέλει να διαβάσει ο κόσμος», άρχισε να λέει η Ελίζαμπεθ. «θέλω να πω, αντίθετα με αυτό που είπα. *Μου αρέσει να σκέφτομαι πως κάπου στον κόσμο υπάρχουν άνθρωποι που γράφουν βιβλία που να μπορώ να τα διαβάσω μονάχα αν καταβάλω μεγάλη προσπάθεια, έστω κι αν τελικά δεν τα διαβάσω ποτέ. Έστω κι αν δεν μπω ποτέ στον κόπο να το κάνω. Μου αρέσει να σκέφτομαι ότι υπάρχουν ακόμη συγγραφείς που τα έχουν όλα γραμμένα, καταλαβαίνεις; “Αυτό είναι το βιβλίο μου. Αν δεν σου αρέσει, μπορείς να πας να γαμηθείς, δεν με νοιάζει”.* Μάλλον είμαι σαν τον πατέρα μου. Το έβαζε στα πόδια και έφτανε ένα δυο χιλιόμετρα μακριά, αν έβλεπε κανένα σκληροτράχηλο τύπο να τον κυνηγάει με ρόπαλο στο χέρι. Όμως, του αρέσει να ξέρει ότι κάπου υπάρχουν τέτοιοι τύποι. Βλέπει τη σειρά *Σοπράνος*. Θέλει να πιστεύει ότι υπάρχουν σκληροτράχηλοι τύποι. Θέλει να είναι αληθινοί. Έτσι κι εγώ με τα δύσκολα βιβλία. Ίσως να μην τα διαβάσω ποτέ και εκείνοι που τα γράφουν μάλλον ξέρουν ότι οι περισσότεροι άνθρωποι είναι σαν εμένα, αλλά το γεγονός ότι επιμένουν να γράφουν τέτοια δύσκολα βιβλία είναι κάπως συγκινητικό, καταλαβαίνεις;»

«Δεν καταλαβαίνω γιατί σκέφτηκες ότι είμαι τέτοιου είδους συγγραφέας».

«Δεν είσαι ντυμένος όπως φαντάζομαι ότι θα ντυνόταν ένας συγγραφέας θρίλερ. Δεν έχεις χειραποσκευή. Δεν θέλω να φανώ αγενής, αλλά δείχνεις σαν να κοιμήθηκες με τα ρούχα. Και έχεις αίμα στο μανικέτι του πουκαμίσου σου».

Τζέιμς Μίκ, [Τώρα αρχίζουμε την κάθοδό μας](#).

§ Ποια γραφή είναι πολιτική σήμερα; Απαντάει ο Ναντίμ Ασλάμ

Ερώτηση: Οι [Σβησμένες ψυχές](#) ασκούν εξίσου κριτική στις ΗΠΑ όσο και στον μουσουλμανικό φονταμενταλισμό. Θα ορίζατε ως πολιτικό το μυθιστόρημά σας;

Απάντηση: Λέω συνήθως ότι κάθε φορά που γράφω μια πρόταση είναι σαν να ψηφίζω. Για μένα η πολιτική ισοδυναμεί με την ευθύνη που αισθάνομαι απέναντι στον κόσμο που ζω. Κατά την άποψή μου κάθε γραφή είναι πολιτική – ακόμα και η μη πολιτική γραφή, πολιτική είναι. Προέρχομαι από το Πακιστάν, ανήκω στον ισλαμικό κόσμο, δεν είναι δυνατόν να μην έχω συνείδηση του τρόπου με τον οποίο η πολιτική επηρεάζει την καθημερινότητά μας, ότι δηλαδή δεν είναι απλώς νομοθετικές ρυθμίσεις, δηλώσεις κ.λπ.

Η πολιτική βγαίνει από τα σπλάγχνα. Έμενα σε απόσταση αναπνοής από τον Λευκό Οίκο την εποχή που δίδασκα στην Ουάσιγκτον και η σκέψη που με τυραννούσε ήταν ότι σ' αυτό το μέρος λαμβάνονταν κάποιες αποφάσεις στη δεκαετία του ογδόντα οι οποίες όταν έφτασαν στο Πακιστάν μεταμορφώθηκαν σε γροθιές και σφυριά που διέλυσαν τα κορμιά των φίλων μου δημοσιογράφων.

Με όλα αυτά δεν θέλω να υπονοήσω ότι η δουλειά μου συνίσταται από συνθήματα. Πάνω και πέρα από οτιδήποτε άλλο παραμένω συγγραφέας. Είμαι πανευτυχής όταν γράφω κάτι που με ικανοποιεί αισθητικά, αλλά το οποίο ταυτόχρονα εξαργυρώνει ένα μέρος από το χρέος που αισθάνομαι ότι οφείλω σ' αυτόν τον κόσμο.

§ Πού παίζεται η Ιστορία; (και στην Ε.Φ.)

«Πού παίζεται η Ιστορία;», αυτό είναι το ερώτημα που κυριαρχεί στο περίφημο βιβλίο του Φίλιπ Κ. Ντικ, [Ο άνθρωπος στο ψηλό κάστρο](#) και η απάντηση που δίνει ο Ντικ μέσα από την ιστορία του είναι: στο μυαλό των παρατηρητών, των θεατών, των συμμετεχόντων. Η Ιστορία δεν υπάρχει ως συμπαγής οντότητα, οπότε δεν υπόκειται σε κανένα δόγμα ανάγνωσής της. Η ανάγνωση της Ιστορίας είναι μια διαδικασία ερμηνείας εξίσου περίπλοκη και εξίσου προβληματική με την ανάγνωση του κινέζικου «Ι Τσινγκ»: την τέλεια ερμηνεία του μέλλοντός σου, που διαβάζεις στους χρησμούς του, την αποκτάς αφού πρώτα σου συμβεί...

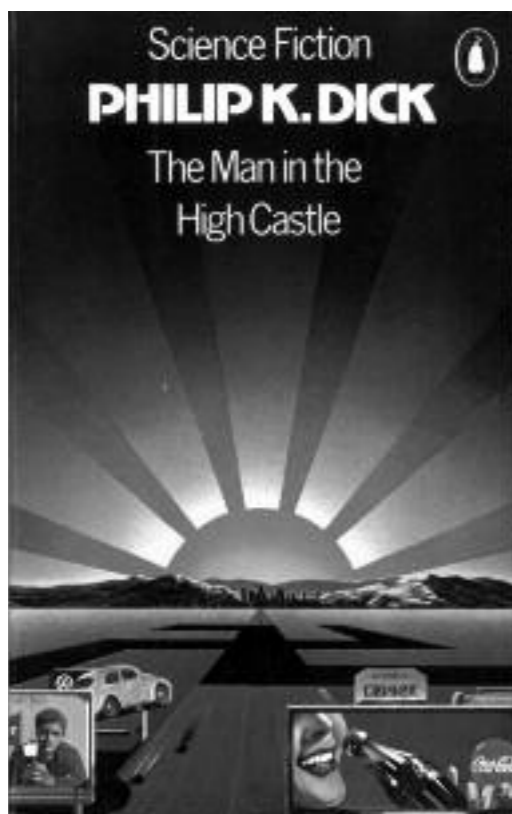
Ο άνθρωπος στο ψηλό κάστρο είναι ένα βιβλίο που οι θιασώτες της Ε.Φ., ακόμα και οι πιο ενημερωμένοι, εκείνοι που γνωρίζουν ότι με αυτό το βιβλίο ο Ντικ έθεσε τα θεμέλια γι' αυτό που στην Ε.Φ. ονομάζεται «Εναλλακτική Ιστορία», δύσκολα πείθονται ότι περιέχει πολιτική θέση – αποσυνδέοντας οι περισσότεροι τη συγκυρία στην οποία γράφτηκε, στον απόηχο του μακαρθισμού, από την ανάγνωσή τους. Αλλά το βιβλίο αυτό παραμένει ένα εξαιρετικό δείγμα εκείνης της θέσης που διατύπωσε ο Ναντίμ Ασλάμ (δες εδώ: απέναντι σελίδα) ότι δηλαδή «κάθε γραφή είναι πολιτική – ακόμα και η μη πολιτική γραφή».

Παραθέτουμε με την ευκαιρία ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα από το βιβλίο:

Εκείνη είπε: «Τι είναι η “ιστορικότητα”;»

«Όταν κάτι περιέχει ιστορία. Άκουσέ με. Ο ένας από αυτούς

τους δύο αναπτήρες Ζίπο ήταν στην τσέπη του Φράνκλιν Ντιλάνο Ρούζβελτ όταν τον δολοφόνησαν. Ο άλλος δεν ήταν. Ο ένας έχει ιστορικότητα, διαβουλευμένα μεγάλη. Ποτέ, κανένα αντικείμενο δεν είχε τόση. Ο άλλος τίποτε. Το νιώθεις;» Τη σκούντηξε. «Δεν μπορείς. Δεν μπορείς να καταλάβεις ποιος είναι ο ένας και ποιος ο άλλος. Δεν υπάρχει ούτε “μυστικιστική πλασματική παρουσία”, ούτε “αύρα” γύρω του»...

#

§ Ποδόσφαιρο και πολιτική

Ότι η πολιτική κυριαρχεί, είτε μας αρέσει είτε όχι, στη ζωή μας, και άρα στη λογοτεχνία που την καταγράφει, είναι εμφανές ακόμα και σ' ένα βιβλίο - μαρτυρία όπως το [Παιχνίδι χωρίς όρια](#), το βιβλίο με τις συναρπαστικές ιστορίες του καλλιεργημένου αθλητικογράφου Χρήστου Σωτηρακόπουλου, ιστορίες που όλες έχουν ως κοινό τους θέμα το ποδόσφαιρο.

Πραγματικά, διαβάζοντας αυτές τις ιστορίες, στις οποίες πρωταγωνιστούν μυθικές φιγούρες του παγκόσμιου ποδοσφαίρου, ο αναγνώστης πείθεται εύκολα για τη σχέση της πολιτικής με το πιο δημοφιλέστερο άθλημα στον κόσμο.

Δεν υπάρχει ποδοσφαιρική ιστορία στο *Παιχνίδι χωρίς όρια* που να μην εμπλέκεται έμμεσα ή άμεσα με τη «μεγάλη» Ιστορία: όλες οι ταξικές συγκρούσεις, κάθε θρησκευτική, ιδεολογική, πολιτική, οικονομική διένεξη αντικατοπτρίζεται στο γήπεδο όχι σε μικρογραφία, όπως θα βιαζόταν να υποστηρίξει κανείς, αλλά αντίθετα, σε όλη την ένταση των παθών που εκτρέφει η εκάστοτε κοινωνική και πολιτισμική συγκυρία.

Θέλετε παράδειγμα για τα παραπάνω; Αλήθεια πόσοι (φίλαθλοι και μη) γνωρίζουν ότι π.χ. η κόντρα Σέλτικ-Ρέιντζερς πηγάζει από την άγρια θρησκευτική διαμάχη που κρατάει αιώνες τώρα στη Σκωτία; Πόσοι γνωρίζουν την ιστορική σχέση που συνδέει το αγγλικό ποδόσφαιρο με τη χώρα των Βάσκων; Πόσοι γνωρίζουν ότι μέχρι το 1952 η Ινδία αγωνιζόταν σε διεθνείς διοργανώσεις ποδοσφαίρου με τους παί-

κτες της ξυπόλητους κι ότι η ινδική ομοσπονδία αποφάσισε την υποχρεωτική χρήση παπουτσιών, όταν στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Ελσίνκι, το 1952, οι περισσότεροι παίκτες έπαθαν κρουπαγήματα; Τέλος, αλήθεια, ποιός γνωρίζει ότι το γκολ που έβαλε ο σέντερ φορ της εθνικής Ανατολικής Γερμανίας, Γιούργκεν Σπαρβάσερ, στον αγώνα κατά της αντίστοιχης ομάδας της Δυτικής, για το Μουντιάλ του 1974, του έσωσε τη ζωή, όταν έξι χρόνια αργότερα δοκίμασε να διαφύγει ως πολιτικός πρόσφυγας στη Δυτική Γερμανία;

Αν όλα αυτά δεν έχουν σχέση με την πολιτική τότε αλήθεια τι έχει;

Ποιους συγγραφείς του Τόπου θα (ξανα)διαβάσουμε το 2009

Αν πάρουμε ως δεδομένο ότι ενδιαφέρων συγγραφέας θεωρείται κατά κανόνα εκείνος που μας υποχρεώνει να τον ξαναδιαβάσουμε, να παρακολουθούμε την πορεία του, να εισερχόμαστε ξανά και ξανά στον κόσμο του, τότε η επιλογή του Τόπου να εκδώσει, μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2009, συγγραφείς του, των οποίων βιβλία τους έχει ήδη εκδώσει, κάτι θα πρέπει να σημαίνει.

Έτσι, μέσα στην άνοιξη θα διαβάσουμε:

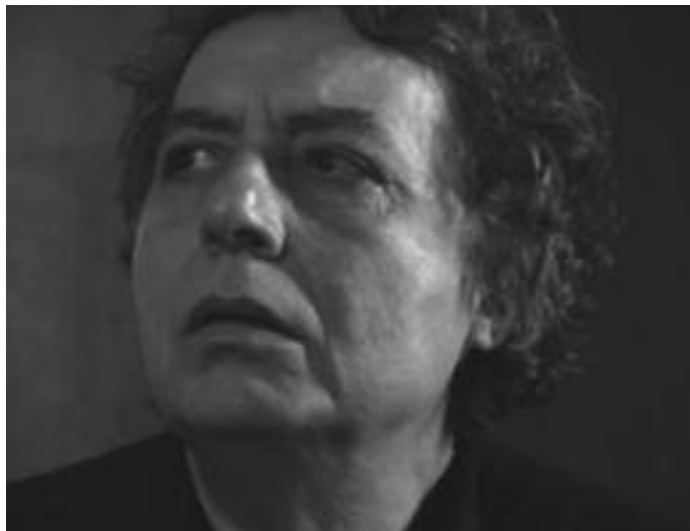
1. Το καινούργιο βιβλίο του θανάση Σκρουμπέλου *Ο Μπαλτάς και άλλες ιστορίες* (το 2007 είχαμε εκδώσει τα [Μπλε καστόρινα παπούτσια](#) – έχει αποδειχτεί long-seller).
2. Το καινούργιο βιβλίο του Άγγλου συγγραφέα Ντέιβιντ Πις, *Τόκιο έτος μηδέν* (Η [Καταραμένη ομάδα](#) του ίδιου, «το καλύτερο βιβλίο που έχει ποτέ γραφτεί για το ποδόσφαιρο», κατά τους κριτικούς των *Times*, υπήρξε η μεγάλη επιτυχία του 2008).
3. Ένας άλλος συγγραφέας, που το βιβλίο του επίσης διαβάστηκε πολύ το 2008, υπήρξε ο Αυστραλός Πίτερ Τεμπλ: πρόκειται για την [Τσακισμένη ακτή](#), ένα

CUAT δεν σημαίνει πια περιθώριο. CUAT σήμερα σημαίνει μια ακραία έκδοχή στο διάβασμα της καθημερινότητας.

Cult συγγραφείς

πολυβραβευμένο διεθνώς αστυνομικό μυθιστόρημα, που ταυτόχρονα υπήρξε πολύ καλή λογοτεχνία. Του ίδιου συγγραφέα θα διαβάσουμε στους επόμενους μήνες ένα βιβλίο με άγρια πλοκή: **Στη διαβρολεμένη μέρα.**

4. Το καινούργιο μυθιστόρημα (καινούργιο μυθιστόρημα έχει να εκδώσει εδώ και πάρα πολλά

χρόνια) του πιο πολυμεταφρασμένου εν ζωή Έλληνα συγγραφέα, του Βασίλη Βασιλικού, συγγραφέα της μυθικής *Τριλογίας*. Δεν αποκαλύπτουμε ακόμα τον τίτλο. Περιμένουμε το βιβλίο του με ανυπομονησία.

5. Μέσα στην άνοιξη θα εκδοθεί, σε νέα διορθωμένη και οριστική έκδοση, **Η μανία με την Άνοιξη**, του Άρν Μαραγκόπουλου, συγγραφέα της νουβέλας [True Love](#).

6. Το φθινόπωρο επίσης μια επανέκδοση γεγονός: το πολυδιαβασμένο και πολυσυζητημένο βιβλίο **Άρης, ο αρχηγός των ατάκτων**, του Διονύση Χαριτόπουλου, συγγραφέα του [Εγχειρίδιου Βλακείας](#) και του [Ημών των ιδίων](#).

Στη χώρα μας συχνά ο όρος cult παρερμηνεύεται. Ταυτίζεται, λανθασμένα, με το *περιθώριο* και άρα κάθε δημιουργία που τυχαίνει να περιγράφεται ως καλτ συνδέεται με αυτή την παρανόηση.

Με τη σειρά **Cult stories**, την οποία ο Τόπος εγκαινίασε κιόλας από το ξεκίνημά του, μια σειρά που σφράγισε την παρουσία της στο βιβλιοπωλείο με τολμηρά σχεδιασμένα εξώφυλλα, η αναγνωστική κοινότητα μπόρεσε να αντιληφθεί το πραγματικό νόημα του όρου: με απλά λόγια, **την ακραία έκδοχή στην ανάγνωση της πραγματικότητας**. Μυθιστορήματα από συγγραφείς όπως ο Μπόρις Βιάν, η Σιμπίλε Μπεργκ, ο Αλέν Ρομπ-Γκριγιέ, ο Φίλιπ Κ. Ντικ, έδειξαν στην πράξη

Το κορίτσι σύμβολο του πολύπαθου Αφγανιστάν (με αφορμή το μυθιστόρημα του Ναντίμ Ασλάμ)

ποια έργα της λογοτεχνίας μπορούν να εξηγηθούν με τον παραπάνω ορισμό.

Φέτος όμως, αρχίζοντας από την άνοιξη, τα καινούργια βιβλία που θα εκδώσουμε στη σειρά Cult, φέρουν υπογραφές μερικών μύθων αυτής της λογοτεχνίας:

Ο Ουίλιαμ Μπάρουζ, ο Τζακ Κέρουακ, ο Νικ Κέιβ, ο Κουέντιν Ταραντίνο όλοι τους υπογράφουν ιστορίες όπου το συνηθισμένο, το τετριμμένο, το συμβατικό, το ευθύγραμμο και ομαλό στην αφήγηση και στη μορφή, απλά δεν υπάρχει...

Πρώτο βιβλίο που περιμένουμε με ανυπομονησία (μέσα στον ερχόμενο Μάρτιο) είναι το περίφημο *Και έβρασαν οι ιπποπόταμοι στις γούρνες τους*, δουλειά από κοινού του Μπάρουζ και του Κέρουακ – μυθιστόρημα που για πρώτη φορά εκδόθηκε παγκοσμίως μόλις πριν μερικούς μήνες!

#

Η Σαρμπά Γκούλα (Sharbat Gula), ανήκει στη φυλή των Παστούν – τις πιο πολεμοχαρείς και σκληρές φυλές του Αφγανιστάν. Όταν πρωτοφωτογραφήθηκε από τον Στιβ Μακ Κάρρι (Steve McCurry) το 1984 (φωτ. αριστερά), σ' ένα προσφυγικό στρατόπεδο παιδιών στο Πακιστάν, τα καθηλωτικά μάτια του εξορισμένου μικρού κοριτσιού κατάφεραν να αντικατοπτρίσουν, μέσα στην αθωότητά τους, τη φρίκη του πολέμου, τον τρόπο εμπρός σε οτιδήποτε δήλωνε το άδηλο μέλλον της χώρας της.

Ογδόντα χρόνια Faber & Faber

Δεκαεπτά χρόνια μετά από την πρώτη εκείνη φωτογράφιση, που το National Geographic διέδωσε σε όλο τον κόσμο, το περιοδικό έστειλε μια νέα ομάδα μαζί με τον ίδιο φωτογράφο να εντοπίσουν τα ίχνη της Σαρμπά Γκούλα. Χάρη σε τεχνικές μεθόδους που η ομάδα «δανείστηκε» από τους επαγγελματίες της CIA (π.χ. σκανάρισμα και ανάγνωση της ίριδας του ματιού...) την ανακάλυψαν. Η Σαρμπά ζει πάντα στην πατρίδα της μαζί με τον άντρα της και τα παιδιά της στις υπώρειες της οροσειράς Τόρα Μπόρα – εκεί που ξετυλίγεται και το συγκλονιστικό μυθιστόρημα του Ναντίμ Ασλάμ, [Σβησμένες Ψυχές](#). Σ' αυτή τη δεύτερη φωτογράφιση (έγινε το 2002), η μόλις τριαντάχρονη Σαρμπά, ερμητικά κλειστή στις ερωτήσεις των δημοσιογράφων, απλώς ανασήκωσε τη δαμασκηνιά της μπούρκα και άφησε να τη φωτογραφίσουν άλλη μια φορά για την Ιστορία.

Ο αναγνώστης των *Σβησμένων Ψυχών* θα ταυτίσει οπωσδήποτε το πρόσωπο της ηρωίδας, της ταλαιπωρημένης Ζαμίν, με το οιονεί απορημένο, δραματικό πρόσωπο της Σαρμπά...

Στους διευθυντές μου θα κάνει πολύ καλή εντύπωση το γεγονός ότι στο πρόσωπό σου έχουμε ανακαλύψει έναν άνθρωπο που συνδυάζει τα δώρα της λογοτεχνίας με το επιχειρηματικό ένστικτο.

Ο ιδρυτής του F&F Τζόφρι Φέιμπερ στον ποιητή και μέλλοντα διευθυντή του Τ. Σ. Έλιοτ.

Στην παραπάνω ιστορική φωτογραφία των στελεχών του εκδοτικού οίκου Faber & Faber τρεις ποιητές, τρεις σκοτεινές και γι' αυτό σπαρακτικές συνειδήσεις (η κάθε μία για διαφορετικού λόγους), δίνουν το ύφος, τον χαρακτήρα, κι

Loops

'here at last is a haven for adventurous long-form music writing of every sort: ruminations, rhapsodies, reported investigations and critical essays, pieces that range across time and the genrescape, and that focus intently on individual artists, songs, tiny moments of epiphany.'
—simon reynolds

ακόμα το αδιαφιλονίκητο κύρος στο σπουδαίο αυτό εγχείρημα που ξεκίνησε την ιστορία του πριν ογδόντα χρόνια: στο κέντρο της φωτογραφίας, ο οιονεΐ μεταφυσικός Τόμας Στερνς Έλιοτ (Thomas Stearns Eliot, 1888–1965, Νόμπελ 1948), εμπνευσμένη ψυχή του Faber, εμπρός του ο οιονεΐ στρατευμένος Γουίστεν Χιου Όντεν (Wystan Hugh Auden, 1907–1973) και, πίσω αριστερά, ο νεαρότερος Τεντ Χιουζ

(Edward James Hughes, 1930–1998) ο «δαφνοστεφής» ποιητής και σύζυγος της τραγικής Σύλβια Πλαθ.

Ο εκδοτικός οίκος έκτισε στη διάρκεια των ογδόντα χρόνων του έναν σημαντικότερο long-selling κατάλογο στηρίζοντας το όραμά του σε παρόμοιες συγγραφικές αξίες – και αυτό με απόλυτη επιτυχία. Απόδειξη αποτελεί το γεγονός ότι οι περισσότεροι τίτλοι του εξακολουθούν να τυπώνονται, αλλά και το ότι ανάμεσα στους συγγραφείς του αριθμούνται έντεκα Νόμπελ, επτά ποιητές που κέρδισαν το εγκυρότατο Forward Poetry Prize, δεκαπέντε συγγραφείς που κέρδισαν το Whitbread Award, έξι το Booker Prize κ.ο.κ.

Για τα ογδόντα του χρόνια ο εκδοτικός οίκος ετοιμάζει σειρά ολόκληρη από εκδηλώσεις που ανταποκρίνονται μεν στην υποδειγματική εκδοτική παράδοση που δημιούργησε, αλλά που συνάμα καλλιεργούν τις σύγχρονες προσδοκίες για το μέλλον.

Σ' αυτό το πλαίσιο εντάσσεται η έκδοση ενός διεθνούς περιοδικού. Ιδού με ποιον τρόπο το ανακοινώνει επισήμως ο Faber & Faber:

Loops is a unique, collectible journal of insightful music writing and artwork. Domino Records and Faber are launching Issue 1 with a huge amount of passion and ambition.

Loops will be a twice-yearly global publishing event. Inter-

national editions will be released in October 2009, and will be a combination of translated pieces and unique local essays, stories and artwork. Loops will be published by Fischer Verlag (Germany), Minimum Fax (Italy), Global Rhythm Press (Spain) and Motibo (Greece), with more to be confirmed, and will be distributed internationally.

Όπως θα κατάλαβε ο αναγνώστης, ο Faber **συνεκδίδει** ένα διεθνές περιοδικό που έχει στο επίκεντρό του τη μουσική. Γι' αυτό και συνεργάζεται με τη δισκογραφική εταιρία Domino Records. Στο περιοδικό θα γράφουν μουσικοί και γνώστες της μουσικής για τη λογοτεχνία, και συγγραφείς μουσικόφιλοι, ή εμπνεόμενοι από τη μουσική, για τη μουσική. Τέσσερις ευρωπαϊκοί εκδ. οίκοι συνεργάζονται με τον Faber για την πραγματοποίηση αυτού του διεθνούς εγχειρήματος: ο γερμανικός Fischer Verlag, ο ιταλικός Minimum Fax, ο ισπανικός Global Rhythm Press και η ελληνική εταιρεία Μοτίβο (που έχει ως imprint της τον Τόπο).

Η διεθνής έκδοση του Loops θα εμφανιστεί τον ερχόμενο Οκτώβριο

Πώς διαβάζουμε τους κλασικούς;

Πώς διαβάζουμε σήμερα, αν τον διαβάζουμε, έναν συγγραφέα όπως ο Αλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβής; Έναν συγγραφέα δηλαδή που η αρχαϊζουσα γλώσσα του και η απόμακρη εποχή του τον καθιστούν, αν όχι απροσπέλαστο, οπωσδήποτε λιγότερο οικείο στη σύγχρονη αναγνωστική συνήθεια; Πώς παρακάμπτουμε, με άλλα λόγια, τα όποια γλωσσικά, υφολογικά προβλήματα – ακόμα και το έλλειμμα καλλιέργειας που τυχόν εμποδίζει την ακαλλιέργητη εποχή μας να απολαύσει παρόμοια κείμενα; Πώς επιτρέπουμε στους νεαρότερους αναγνώστες αφενός να εξοικειωθούν με τους κλασικούς μας και αφετέρου πώς ανοίγουμε αυτά τα κείμενα σε μια εξαρχής συζήτηση άνευ όρων και ορίων;

Η νέα σειρά «**Επί των κειμένων**» θα επιχειρήσει να ανοίξει από την αρχή τη συζήτηση: *ξαναδιαβάζοντας* πρωτότυπα κλασικά κείμενα στην απόδοσή τους στη σύγχρονη γλώσσα, *κρίνοντας* τα κείμενα αυτά, με τις δυνατότητες που προσφέρει το βάθος του χρόνου και η επιστήμη, στο φως της δικής μας εποχής, ανοίγοντας, τέλος, νέους δρόμους στην αναγνωστική απόλαυση.

Έτσι στο βιβλίο *Αλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβής: Ένας «στρατευμένος» στον 19ο αιώνα*, η γνωστή πανεπιστημιακός Λίτσα Χατζοπούλου ξαναδιαβάζει κριτικά τον φαναριώτη συγγραφέα και αποδίδει στη σημερινή γλώσσα τρεις από τις πιο γνωστές του ιστορίες ("Λείλα", "Το χρυσό μαστίγιο", "Γκλουμυμάουθ") – ιστορίες που σήμερα ηχούν σαν προφητική προειδοποίηση· κι αυτό επειδή ο Αλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβής υπήρξε από τους πρώτους Έλληνες διανοούμενους που αφουγκράστηκε την οικουμενικότητα κοινωνικών προβλημάτων όπως η δουλεία, η παιδική εργασία, τα δικαιώματα της γυναίκας κ.ά.

Σ' αυτό το βιβλίο η άποψη αυτή τεκμηριώνεται με συναρπαστικό τρόπο, *επιτρέποντάς μας να διαβάσουμε για πρώτη φορά τον Ραγκαβή ως τον πρώτο Έλληνα «στρατευμένο» συγγραφέα* που υπηρέτησε ένα κοινωνικό εκσυγχρονιστικό όραμα, το οποίο συνδύαζε τις ηθικές απαιτήσεις του Διαφωτισμού με την αισθητική του Ρομαντισμού.

Πριν τρία χρόνια, σάλος προκλήθηκε από την απόδοση στη σύγχρονη νεοελληνική της *Πάπισσας Ιωάννας* του Ροΐδη (από τον Δημήτρη Καλοκύρη). Η απόδοση των κλασικών στη νεοελληνική, ένα εγχείρημα που ξεκίνησε ο συγγραφέας και εκ των εκδοτών του [Τόπου](#) Άρης Μαραγκόπουλος, στην πράξη είχε ένα ευτυχές αποτέλεσμα: *επέτρεψε να ξαναδιαβαστούν*, ειδικά από νέο κόσμο, κείμενα σκονισμένα στα ράφια των ιδρυματικών βιβλιοθηκών. Ιδιαίτερως γύρω από τον Ροΐδη περιστράφηκαν πολλές συζητήσεις σε αρκετές από τις οποίες συμμετείχε ο γνωστός ψευδώνυμος συγγραφέας Σταύρος Κρητιώτης, ένας λόγιος μυθιστοριογράφος που έχει διακριθεί για την εμμονή του στις διακειμενικές απολαύσεις.

Στον άλλο τόμο της σειράς *«Επί των Κειμένων»*, *Τα συρτάρια της γνώμης του: άγνωστες παραθεματικές τεχνικές του Εμμ. Ροΐδη*, ο Σταύρος Κρητιώτης με υποδειγματικό τρόπο ανασκάπτει, καταγράφει, αξιολογεί, εκθέτει όλες τις πολύπλοκες παραθεματικές τεχνικές και τα τεχνάσματα, όλα τα απόκρυφα κοιτάσματα του παιγνιώδους ροϊδίου λόγου, αυτά που ο Συριανός συγγραφέας ευφυέστατα είχε ορίσει στην *Πάπισσα Ιωάννα* ως τα «συρτάρια της γνώμης του». Ιδού λοιπόν ένας άλλος τρόπος προσέγγισης των κλασικών κειμένων, ένας τρόπος που πραγματικά ανοίγει ενδιαφέρουσες προοπτικές στην ανάγνωσή τους. Πράγματι, σε αυτό το ευφύες, και απολαυστικό σαν αστυνομικό μυθιστόρημα βιβλίο, τόσο οι θαυμαστές του στυλίστα και είρωνα συγγραφέα, όσο και οι νέοι αναγνώστες του θα ανακαλύψουν έναν «καινούργιο», έναν άλλο, έναν «κρυφό» Ροΐδη.

Δύσκολοι καιροί (και για το βιβλίο;)

Το εξώφυλλο του περιοδικού *Publishers Weekly* (15.12.08) σε ένα από τα τελευταία τεύχη της χρονιάς που πέρασε επιγράφει ως εξής το κύριο άρθρο του: «Turning to books in Hard Times» (Τα βιβλία ως καταφύγιο στους δύσκολους καιρούς). Φυσικά, ένα περιοδικό που απευθύνεται αποκλειστικά στον εκδοτικό κόσμο, με αυτόν τον τίτλο ου-

σιαστικά αναφέρεται σε βιβλία με οικονομικό περιεχόμενο. Βιβλία γνωστών οικονομολόγων που επιτρέπουν στον μικρό και μεσαίο επιχειρηματία που (τυχαίνει... να) κινείται στον κόσμο του βιβλίου να έχει στη διάθεσή του κάποιες μικρές συμβουλές, κάποια tips, που θα τον βοηθήσουν πρώτα να καταλάβει και στη συνέχεια να αντιμετωπίσει δυναμικά και όχι παθητικά την επιδεινούμενη οικονομική κρίση. Ωστόσο ο τίτλος του περιοδικού αποδίδει μια διαφορετική αλήθεια που έχει δοκιμαστεί και σε άλλες δύσκολες περιόδους στο παρελθόν.

Στις εποχές που τα πράγματα δυσκολεύουν οι άνθρωποι πραγματικά αναζητούν καταφύγιο στα βιβλία. Αναζητούν

τον στοχασμό που θα τους επιτρέψει να ξεφύγουν από τη μιζέρια του επίκαιρου, αναζητούν την ελπίδα, αναζητούν τρόπους προκειμένου να διακρίνουν τις προοπτικές του προβλήματος, που σημαίνει όχι απλώς τη διατύπωσή του αλλά και τις πιθανότητες απόδρασης από αυτό. Να μην παρεξηγηθούμε όμως: όταν αναφερόμαστε στα βιβλία ως καταφύγιο δεν εννοούμε την απόδραση από το πραγματικό· το αντίθετο, εννοούμε την απόδραση από τις ψευδαισθήσεις του πραγματικού, από την επικαιρότητα του πραγματικού και την καταφυγή στις αληθινές του διαστάσεις, σε ό,τι επιτρέπει στον άνθρωπο να ζει με αξιοπρέπεια πατώντας γερά στη γη.

Back to basics που λένε σε κάθε τόνο και παντού αυτή τη στιγμή οι φίλοι μας οι αγγλοσάξονες!

# #

Γνωρίζετε ότι...

Γνωρίζετε ότι οι εκδόσεις Τόπος μέσα σε ένα χρόνο κατάφεραν να συγκροτήσουν μια ολοκληρωμένη σειρά Ψυχολογίας; Μια σειρά που υπογράφουν έγκυροι Έλληνες και ξένοι πανεπιστημιακοί και που επιτρέπει την κατανοητή προσέγγιση στα πιο περίπλοκα ψυχολογικά προβλήματα; Από το [Λεξικό Ψυχολογίας](#), απαραίτητο βιβλίο αναφοράς για όλους, έως τα πιο εξειδικευμένα έργα που αφορούν π.χ. την [Ψυχολογία της Συμπεριφοράς](#) ή τη [Σχολική Ψυχολογία](#) ή, ακόμα πιο εξειδικευμένα, τη [Νοητική Καθυστέρηση](#);

Περισσότερες λεπτομέρειες γι' αυτά τα βιβλία στο toposbooks.gr

Κι η αγάπη είναι πάντα όμορφη ακόμα κι όταν
δεν ψιθυρίζει παρά με δυο αβέβαια ανήσυχια χείλη
Κι όταν δε μένει παρά σα δυο χαρακιές
σ' ένα λευκό περιθώριο
Προσπάθησε, πάλεψε ακόμα, ένα τόσο μικρό
ασήμαντο διάστημα
Σβήσε μια ακατανόητη παρένθεση, μην τραυματίσεις
την αμέριμνη ζωή σου.

Μανόλης Αναγνωστάκης,
Εποχές 2: «Ακόμα μian Άνοιξη»

1

